

METODA TOTAL PHYSICAL RESPONSE I REALIA

Materiał dydaktyczny dla obszaru nauczania JĘZYKÓW OBCYCH opracowany w ramach projektu „Szkoła Ćwiczeń w gminie Rawicz”

Język angielski w klasach I-III szkoły podstawowej

Patrycja Chudzińska

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Autorka:

Patrycja Chudzińska

Wydawca:

Euro Innowacje sp. z o.o.

Publikacja została opracowana w ramach projektu pt. „Szkoła Ćwiczeń w Gminie Rawicz”, realizowanego w partnerstwie przez Gminę Rawicz (Beneficjent projektu) oraz Euro Innowacje sp. z o.o. (Partner projektu).

Projekt jest finansowany ze środków budżetu państwa oraz Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), II Osi Priorytetowej „*Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji*”, Działania 2.10 „*Wysokiej jakości system oświaty*”.

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0 PL).

Spis treści

WSTĘP	4
CEL PUBLIKACJI	6
1. METODA TPR.....	8
1.1 CZYM JEST METODA TPR.....	8
1.2 ZALETY METODY TPR	10
1.3 IMPUT JĘZYKOWY	12
1.4 TYPY MODALNOŚCI	12
2. GRY I ZABAWY.....	14
2.1 SCENARIUSZE LEKCJI Z WYKORZYSTANIEM METODY TPR	19
2.2 MIMING AND TELLING A STORY	26
2.3 PROPOZYCJE ĆWICZEŃ DRAMOWYCH.....	35
2.4 PIOSENKI	38
3. Metoda Realia	44
3.1 SCENARIUSZ LEKCJI Z WYKORZYSTANIEM METODY REALIA.....	47
4. ANKIETY	51
PODSUMOWANIE	55
BIBLIOGRAFIA Z UWZGLĘDNIENIEM NETOGRAFII.....	57
WYKAZ ILUSTRACJI.....	58

WSTĘP

Obowiązkowa nauka języka obcego zaczyna się w polskiej szkole na pierwszym etapie edukacji oznacza to, że uczeń już w pierwszej klasie będzie musiał zmierzyć się z językiem obcym, nowymi słowami, wyrażeniami itp.

Od dzieci w tak młodym wieku, zaczynających uczyć się języków obcych nie należy oczekiwać spektakularnych sukcesów w rozwoju kompetencji językowej. Z perspektywy czasu mogę powiedzieć, że jest to jednak dobry czas, aby wytworzyć w tych młodych uczniach pozytywny stosunek do nauki języka obcego i rozwijać przede wszystkim sprawności rozumienia ze słuchu, w czym mam nadzieję, że proponowane opracowanie pomoże.

Nauczyciele pracujący z młodym człowiekiem będą spotykać się z różnymi problemami. Jednym z takich problemów będzie np. wpływ środowiska, z którego pochodzą dzieci. Niski status ekonomiczny rodziny, wynikający m.in. z bezrobocia, a tym samym ograniczony dostęp do mediów, podręczników lub innych pomocy do nauki języków obcych. Niestety bardzo często można też spotkać brak zainteresowania rodziców nauką dzieci, który wpływa niekorzystnie na proces nauczania i uczenia się języków obcych. Dlatego tak ważne jest zmotywowanie młodego człowieka i pokazanie mu, że nauka języka obcego może być miła i w przyszłości może przynieść wiele korzyści. Dzieci, których rodzice nie zwracają zbyt wielkiej uwagi na naukę języków obcych rzadko odczuwają potrzebę uczenia się tego języka. Wynika to z tego, że ich rodzice nie mają takiej umiejętności, w otoczeniu nie ma obcokrajowców, dzieci nie wyjeżdżały dotychczas poza granice kraju i prawdopodobnie nigdy nie miały okazji porozumiewać się w innym języku niż ojczysty. Inaczej ma się to do rodzin, które już od wczesnych lat swojego dziecka pokazują mu, że nauka języków obcych ma wielkie znaczenie dla jego rozwoju i odniesienia sukcesu w przyszłości. Tego typu rodzice będą wpajać swojemu dziecku od początku edukacji, że jeśli ma tylko okazję obcować z obcym językiem ma to wykorzystać. W dużych miastach lub w rodzinach, gdzie sytuacja finansowa i samoświadomość rodziców jest duża

a dostęp do instytucji promujących inne języki i kultury, ambasad, kin, muzeów lub międzynarodowych konsorcjów ma ogromne znaczenie i sprzyjają nauce języka obcego.

W obu przypadkach nauczyciel i szkoła mimo wszystko odgrywa ważną rolę w motywowaniu ucznia do nauki języków obcych i angażowaniu go do nabywania umiejętności i rozwijania kompetencji kluczowych.

CEL PUBLIKACJI

Celem poniższej publikacji ma być ułatwienie podnoszenia efektywności działań nauczycieli języków obcych pracujących z uczniami przede wszystkim na pierwszym etapie edukacyjnym, ale metody podane w materiale mogą być również wykorzystane na dalszych etapach pracy z uczniem.

W naszej publikacji zajmiemy się przede wszystkim pierwszym etapem edukacyjnym, który stanowi w nauczaniu i uczeniu się języków obcych okres bardzo szczególny, głównie ze względu na entuzjazm dzieci, ich otwartość, ciekawość poznawczą oraz brak jakichkolwiek zahamowań w posługiwaniu się językiem obcym. Dzieci w klasach 1-3 traktują poznawanie innych języków i kultur jako coś naturalnego. Uczenie się języka angielskiego, niemieckiego czy innego języka jest dla nich zabawą. Dopiero w późniejszym okresie, kolejnych etapach edukacyjnych środowisko społeczne zaczyna silniej wpływać na ich stosunek do poznawania języków obcych. Myślę, że są to te powody, dla których nauczyciele pracujący z uczniami na pierwszym etapie edukacyjnym odgrywa bardzo ważną rolę. Powinniśmy dostrzec, że dzieci, które rozpoczynają edukację w szkole podstawowej na ogół bez żadnych uprzedzeń odnoszą się do nauki – cechuje je naturalna ciekawość poznawcza i otwartość. Dzieci w tym wieku mają wrodzoną potrzebę komunikowania się z otaczającym ich środowiskiem, jak również chcą wyrażać swoje emocje i mówić o sobie. Szkoła i nauczyciele powinni w przemyślany sposób pomóc uczniom wykorzystać tę spontaniczność, entuzjazm i zainteresowanie nabywaniem nowych umiejętności.

W tym wieku dzieci uczą się nieświadome lecz intuicyjne. Dzieci mają wrażliwy aparat słuchowy, a ich organy mowy są bardzo plastyczne. Wszystko to sprawia, że są w stanie naśladować dźwięki typowe dla języka obcego i mają szansę na opanowanie wymowy pozbawionej obcego akcentu.

Zgodnie z wytycznymi „Podstawy programowej kształcenia ogólnego” uczeń kończący klasę I powinien:

1. rozumieć proste polecenia i właściwie na nie reagować;

2. nazywać obiekty w najbliższym otoczeniu;
3. recytować wierszyki i rymowanki, śpiewać piosenki z repertuaru dziecięcego;
4. rozumieć sens opowiedzianych historyjek, gdy są wspierane obrazkami, gestami, przedmiotami itp.

W odniesieniu do powyższego TPR wydaje się idealna, ponieważ metoda to uczy wszystkich tych umiejętności.

Na dalszych etapach edukacji uczeń powinien:

1. wiedzieć, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumiewać, trzeba nauczyć się ich języka, co stanowi argument motywacyjny do nauki języków obcych;
2. reagować werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela;
3. rozumieć wypowiedzi ze słuchu: (rozróżniać znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu, rozpoznawać zwroty stosowane na co dzień i potrafić się nimi posługiwać, rozumieć sens krótkich opowiadań i baśni, historii przedstawianych także za pomocą obrazów i gestów, rozumieć sens dialogów także w nagraniach audio i wideo;
4. czytać ze zrozumieniem wyrazy, zdania, opowiadania;
5. zadawać pytania i udzielać odpowiedzi
6. w nauce języka obcego potrafi korzystać ze słowników , książek, środków multimedialnych.

1. METODA TPR

1.1 CZYM JEST METODA TPR

Metoda Total Physical Response jest to metoda nauczania języków obcych poprzez ruch. Chodzi o to, by całe ciało wzięło udział w procesie przyswajania nowego słownictwa i językowych struktur. Różne badania pokazują, że uczniowie zapamiętują 10% tego co czytają, 20% tego co słyszą, 30% tego co widzą, 50% tego co widzą i słyszą, 70% tego, co mówią, i aż 90% tego, co sami zrobią.

Proces, który jest wspomagany ruchami i ich powtarzaniem można porównać do sposobów zapamiętywania poprzez zapachy czy muzykę. Odpowiednia melodia czy specyficzny zapach są w stanie przywołać bardzo oddalone i zatarte wspomnienia np. wspomnienia z dzieciństwa. Podobnie będzie z ruchem, który bardzo dobrze wspomaga pamięć. Jeśli podczas lekcji wykorzystamy ruch, gest nowe słowo zostanie podkreślone i lepiej zapamiętane. Będzie to bardzo przydatne, kiedy nie możemy przypomnieć sobie danego słowa a odtworzenie konkretnego gestu może pomóc nam w wydobyciu tego słowa z meandrów naszej pamięci, ponieważ mózg powiązał wcześniej ze sobą ruch i słowo.

Metoda TPR została opracowana w latach 60 XX wieku w Stanach Zjednoczonych, przez profesora psychologii Jamesa J. Ashera. Profesor interesował się, w jaki sposób dzieci przyswajają język ojczysty. Asher zwrócił uwagę na to, że pierwszą zdolnością, która rozwija się u dzieci jest słuchanie. Już niemowlęta są zanurzone w języku, pomimo że na początku go nie rozumieją i na długo przed tym, jak same zaczną mówić. Zazwyczaj pierwsze komunikaty, które dorośli przekazują dzieciom mają formy trybu rozkazującego i podkreślone są pewnymi gestami. Aby upewnić się, że dziecko zrozumie przekaz, dorośli automatycznie uzupełniają słowa odpowiednim ruchem. Komunikat powtarzany jest również wielokrotnie. „Show me where is aunty! Pokaż, gdzie jest ciocia!” – There , Tam, mówi mama i wyciąga palec w kierunku cioci. Dziecko powtarza gest mamy i przyswajając

w procesie wielokrotnego powtarzania, iż wyraz „tam” związany jest z wyciągniętym paluszkiem.

Zaczynamy naukę języka obcego czy też rodzimego od umiejętności słuchania i podążania za instrukcjami, poprzez rozumienie słownictwa dzięki ilustrowaniu go odpowiednimi gestami, następnie pojawia się dźwięk i uczymy się wymawiać poszczególne słowa, zdania czy polecenia. Proces uczenia się języków obcych różni się od naturalnego i automatycznego procesu nauki mówienia przez dzieci. Profesor Asher przeniósł swoje spostrzeżenia na pole lingwistyki i stworzył metodę TPR w celu nauczania języka angielskiego, oczywiście metodę tą można stosować do nauki różnych języków obcych. TPR to droga nieświadomie wykorzystywana przez wszystkich lektorów nauczających za pomocą metody bezpośredniej. Da się zauważyć, że każdy lektor angielskiego, niemieckiego i każdego innego języka, podczas komunikatów i objaśniania używa świadomie bądź nieświadomie całego szeregu gestów. Kiedy chcemy dać uczniowi znać, że mowa jest o czasie przeszłym, wykonujemy gest w tył obiema rękami. Mówiąc „ja”, pokazujemy na siebie. Określając przymiotniki prezentujemy ruchami, że ktoś jest wysoki, smutny czy uśmiechnięty. Każdy lektor wykonuje identyczne ruchy przy tych samych zagadnieniach. Automatycznie, naturalnie i niezależnie od siebie. To daje wiele do myślenia. Biorąc pod uwagę rozwój psychoruchowy najmłodszych to metoda TPR wpisuje się idealnie w planowanie naszych lekcji, jest przede wszystkim przeznaczona dla dzieci, ale metoda ta daje również dobre rezultaty w nauczaniu młodzieży i dorosłych, szczególnie, gdy dopiero rozpoczynają naukę języka obcego. Jej twórca podkreślał, że metoda ta da najlepsze efekty jak będzie łączona z innymi metodami. Myślę, że jako nauczyciele językowcy znamy dziesiątki zabaw, piosenek i gier związanych z TPR, choćby szlagier „Head and shoulders, knees and toes.”, czy kalambury, tak często wykorzystywane podczas zajęć językowych.

Metodę TPR można zastosować zarówno w stosunku do pojedynczego dziecka, jak i do całej grupy. Jeżeli nauczyciel uzna, że dzieci są to gotowe, może tą metodę wykorzystać – w relacji uczeń – uczniowie. Oznacza to, że jedno z dzieci

odgrywa rolę nauczyciela i kieruje całą grupą. (w tej zabawie sprawdza się gra Simon says....)

1.2 ZALETY METODY TPR

Myślę, że jest to dobry moment na wymienienie zalet metody TPR:

- treści przekazywane są w sposób niezwykle konkretny, prosty,
- można ją dowolnie łączyć z innymi metodami nauczania języków obcych przeznaczonych dla dzieci,
- wysoka skuteczność,
- ułatwia zapamiętywanie, skupia uwagę,
- ciekawa dla dzieci, stanowi formę rozrywki, prowadzi do pobudzenia całego mózgu,
- natychmiastowy efekt nauczania (czy uczeń reaguje na komendę),
- aktywizacja, przekazanie dużej partii materiału.

Moim zdaniem metoda **Total Physical Response** zapewnia przyswajanie wiedzy w atmosferze interakcji i zabawy, która jest ważnym elementem nauczania.

Technika ta stanowi atrakcyjną alternatywę dla statycznej pracy przy stolikach i warto o niej pamiętać, by znaleźć czas na jej jak najczęstsze stosowanie.

Do kolejnych zalet tej metody reagowanie całym ciałem należy zaliczyć, również swobodę. Uczeń nie czuje się skrupowany na zajęciach oraz rozumie

i szybciej zapamiętuje używany podczas nich język czy inne wprowadzane

zagadnienia. W trakcie stosowania tej techniki można wyeliminować używanie języka ojczystego podczas nauki, co stanowi ważny cel dla każdego nauczyciela.

Gesty i proste instrukcje pozwalają przeprowadzić zajęcia od początku do końca

w języku obcym. Gwarantują przy tym solidną dawkę ruchu, który wprowadza

dzieci w stan kontrolowanej swobody zapewniając jednocześnie atmosferę

bezpieczeństwa, tak istotną dla najmłodszych uczestników. Nieoceniony jest

także wkład dzieci, które aktywnie biorą udział w zajęciach i proponują własne

pomysły na wykorzystanie techniki TPR. Często dzieje się też tak, że dzieci

przenoszą tę technikę i wykorzystują ją w zabawie z rodzicami w domu. Jest to świetny sposób na utrwalenie słownictwa a przy okazji dobrą zabawę.

Małe dzieci potrzebują porządku i rytuałów. Dlatego zaleca się, aby nauczyciel zachowywał przejrzystą strukturę lekcji. W tym celu np. może zawsze witać się w określony sposób.

Metoda TPR wychodzi naprzeciw uczniom o różnych modalnościach: wizualnej, audytywnej, ale przede wszystkim kinestetycznej. Umożliwia holistyczne uczenie się, które angażuje obydwie półkule mózgowe, co wspomaga proces zapamiętywania. Uczenie się z wykorzystaniem TPR będzie kojarzyć się uczniom z zabawą i zwiększać motywację do nauki. W metodzie tej można pominąć język ojczysty, ponieważ nadawanie znaczeń odbywa się poprzez odpowiednio dobrane obrazki lub demonstrowanie. Jest to przykład immersji językowej; uczniowie zostają „zanurzeni” w języku obcym. Metoda ta daje możliwość osłuchania się z językiem i wykorzystania umiejętności językowych w zabawie. Stosując metodę TPR musimy my nauczyciele pamiętać, że zastosowanie poleceń typu:

- zamknij drzwi,
- pokaż pięć palców,
- pokaż, jak jesz jabłko,
- wskaż osobę, która ma zielone oczy,

jest już zastosowaniem tej metody, nie wymaga ona od nas wielkiego wkładu, ale naszej pomysłowości.

1.3 IMPUT JĘZYKOWY

Szczególnie ważne w tym wieku jest, aby dziecko miało dobre wzorce językowe: słuchało piosenek, nagrań, bajek lub opowieści również w wykonaniu rodzimych użytkowników języka. Jednym z warunków postępu językowego jest tzw. input, czyli ekspozycja na dane językowe. Input językowy powinien przewyższać poziom opanowania języka przez dzieci, to będzie dla nich impuls do uczenia się słuchania i stosować techniki domysłu językowego. Błędem jest zmuszanie dzieci do mówienia w języku obcym, ponieważ podobnie jak w przypadku języka ojczystego najpierw uczą się słuchać i rozumieć, a dopiero później, kiedy do tego dojrzeją, zaczynają postugiwać się mową. Nauczyciele języków obcych powinni dostrzegać i akceptować indywidualność każdego ucznia oraz uwzględniać ją w trakcie planowania dydaktycznego. Nie jest to łatwe, jeśli klasy liczą sobie po 25 i więcej uczniów, nie są dzieleni na grupy. Język obcy przyswaja się lepiej w grupach do 12 osób. W trakcie nauki, każdy uczeń powinien mieć możliwość odkrycia swojego stylu oraz preferencji uczenia się. Istnieją różne style uczenia się najbardziej rozpowszechniony jest podział określający dominujący i preferowany kanał przyswajania wiedzy, czyli tzw. modalność.

1.4 TYPY MODALNOŚCI

Metoda TPR wychodzi naprzeciw uczniom o różnych modalnościach: wizualnej, audytywnej, ale przede wszystkim kinestetycznej. Umożliwia holistyczne uczenie się, które angażuje obydwie półkule mózgowie, co wspomaga proces zapamiętywania. Uczenie się z wykorzystaniem TPR będzie kojarzyć się uczniom z zabawą i zwiększać motywację do nauki. W metodzie tej można pominąć język ojczysty, ponieważ nadawanie znaczeń odbywa się poprzez odpowiednio dobrane obrazki lub demonstrowanie. Jest to przykład immersji językowej; uczniowie zostają „zanurzeni” w języku obcym. Metoda ta daje

możliwość osłuchania się z językiem i wykorzystania umiejętności językowych w zabawie.

Możemy wyróżnić następujące typy modalności:

- typ audytywny – dzieci uczą się najefektywniej podczas słuchania i głośnego powtarzania;
- typ wizualny – dzieci zapamiętują najlepiej nowy materiał, łącząc go z obrazami, zdjęciami, kolorami. (muszą nie tylko usłyszeć jego brzmienie, ale przede wszystkim zobaczyć jego graficzną formę zapisu);
- typ haptyczny – dzieci uczą się wykorzystując zmysł dotyku i możliwość manipulowania przedmiotami. (wycinanie, klejenie, kolorowanie, rzeźbienie lub grach językowych);
- typ kinestetyczny – dzieci, które w trakcie uczenia muszą być w ruchu (śpiewanie piosenek obcojęzycznych połączone z wykonywaniem określonych gestów, gry i zabawy językowe, które zawierają elementy ruchu (np. „Simon says...”).

2. GRY I ZABAWY

www.bc.ore.edu.pl

Simon says (Simon mówi) jest grą ruchową, w której jedna osoba prowadzi zabawę i wydaje reszcie polecenia. Może kazać wszystkim np. podskakiwać lub tańczyć. Wszyscy muszą wykonać polecenie. W grze jest jeden haczyk. Polecenie powinno być wykonane tylko, jeśli zostanie poprzedzone słowami „Simon says”: np. „Simon says, jump”. Zadaniem całej grupy jest podskoczyć. Kto nie podskoczy – odpada. Ale jeśli prowadzący powie tylko „Jump” nikt nie może wykonać tego zadania. A kto się zagapi i je wykona – odpada. Wygrywa osoba, która dotrwa do końca.

Inna grą ruchową, która też lubią dzieci jest **Pieman (Cukiernik)**.

Jest to bardziej skomplikowana gra, potrzebujemy też do niej dużo przestrzeni. W tej grze będą nam potrzebne dzieci, które wcielą się w Cukiernika i Ciastka. Na początku jedno dziecko musi opuścić grupę, tak żeby nie słyszało o czym rozmawia reszta. To będzie Klient. Spośród pozostałych dzieci musimy wybrać Cukiernika. Wszyscy inni są Ciastami. Cukiernik „nadaje” Ciastom różne nadzienia – ciasto z jabłkami, z malinami, cytrynowe itd. Następnie Ciasta siadają sobie w sklepie (np. w kółeczku) i czekają na Klienta. Klient przychodzi i mówi: „Pieman, Pieman, I would like a pie.” (Cukierniku, cukierniku, chciałbym ciasto.) Cukiernik odpowiada „And what might that Pie be?” (Jakie?). Wtedy Klient mówi konkretne nadzienie, które go interesuje, np. Apple pie (z jabłkami). Wtedy Ciasto z Jabłkami musi jak najszybciej zerwać się ze swojego miejsca i dobiec do wcześniej wyznaczonego celu, którym może być drzewo lub inne miejsce – baza. Zadaniem Klienta jest złapanie Ciasta zanim dobiegnie do tego celu, ale najpierw musi zapłacić Cukiernikowi za ciasto, tyle ile Cukiernik sobie zażyczy. Każdy dolar, to jedno przybicie „piątki” Cukiernikowi. W ten sposób Ciasto ma szansę zdążyć uciec przed Klientem. Jeśli Klient złapie Ciasto, Ciasto zostaje Klientem, a Klient Ciastem. Jeśli nie złapie, Ciasto wraca na swoje miejsce w sklepie, a Klient podejmuje kolejną próbę.

Jeszcze inną zabawą, którą możemy wykorzystać na lekcji a tym samym utrwaląc słownictwo może być:

Say and jump – zabawa polega na połączeniu utrwalania słownictwa z zabawą ruchową, ćwiczy umiejętność szybkiego reagowania, koordynację ruchową, uczy zdrowej rywalizacji. Możemy ją zastosować do nauki różnego rodzaju słownictwa np.:

liczebniki 1-10 wycinamy kwadraty z papieru, układamy je na podłodze, dziecko przeskakuje z kwadratu na kwadrat, musi powiedzieć cyfrę, na której stoi.

Można wprowadzić element mierzenia czasu przy pokonaniu wyznaczonej drogi Tą samą zabawę można wykorzystać układając na podłodze kolorowe flamastry/kredki, ćwiczymy z dzieckiem np. nazwy kolorów .

Jedną z moich ulubionych zabaw opartych na metodzie TPR jest **przedstawianie historii**. Zapisujemy na kartkach proste historie, składające się z pięciu, sześciu zdań. Każdy z naszych uczniów dostaje jedną z kartek i za pomocą ruchów i gestów musi przedstawić ją tak, aby inne osoby z grupy odgadły cały tekst. Zabawa sprawdza się w praktycznie każdej grupie wiekowej. Trudniej będzie ją zastosować podczas zajęć prowadzonych online, tak ostatnio popularnych.

Innym przykładem może być **śpiewanie piosenek czy rapowanie**. Dzieci lubią śpiewać, muzyka sprawia też, że dzieci nawet mniej aktywne zaczynają się ruszać a to tylko jeden z plusów tej metody.

Rapujemy-rymujemy do wybranego przez nas rytmu dopasowujemy komendy , które sylabizujemy razem z dzieckiem np.:

Put your book on your desk

Put your pen on your book

Put your bag on your desk

Put your pen in your bag

Put your book in your bag and sit on the chair.

Proszę zauważyć, że dziecko uczy się rzeczowników i czasowników nawet często nie wiedząc, że to robi.

Takich metod, które możemy wykorzystywać na każdej lekcji jest bardzo dużo.

Przykładem metody TPR jest chociażby:

Nauczyciel wypowiada komendę: *stand up, please* i wykonuje ruch rękoma ku górze. Dziecko, widząc gest nauczyciela oraz słysząc wypowiedziane słowa, wstaje.

Każdy ruch jest bardzo dobry i wskazany, tym bardziej że obecne pokolenie spędza bardzo dużo czasu przed komputerem, czy trzymając w swojej dłoni telefon komórkowy. Przygotowując zajęcia dydaktyczne powinniśmy pamiętać, żeby nasze lekcje nie ograniczały się jedynie do pracy przy stoliku, bez względu na jakim etapie edukacyjnym jest lekcja. Zatem konspekt planowanych lekcji powinien zawierać elementy związane z ruchem, który jest nieodłącznym elementem rozwoju dziecka. Jeśli taką lekcję planujemy w starszych klasach może ona być dobrą ucieczką od nudy, która może czasami pojawić się w czasie zajęć. Potrzeba ruchu może być zaspokojona podczas różnych gier i zabaw mających na celu powtórzenie czy utrwalenie omawianych podczas zajęć zagadnień. Zajęcia ruchowe mogą też służyć jako metoda wprowadzania nowego słownictwa czy funkcji językowych.

Świetną zabawą, a jednocześnie nauką słownictwa mogą być tzw. **POWITANKI**.

Zabawa ta polega na umieszczeniu przy wejściu do klasy (ściana, drzwi) emblematów, lub napisów, które dadzą dzieciom wskazówkę do ciekawego przywitania się. Uczniowie ustawiają się gęsiego, a nauczyciel staje w drzwiach i kolejno wita się z każdym uczniem według wybranego przez nie sposobu.

Podczas lekcji możemy również stosować oprócz gestów również fiszki, które będą pokazywać pewną czynność, którą uczniowie muszą wykonać.

Aby wyciszyć dzieci i zaciekać ich lekcją, można odwołać się do wierszyków lub zwyczajowych rytualnych powiedzonek i gestów. Na przykład:

- nauczyciel wskazuje na siebie I am here – może to oznaczać, że lekcja się rozpoczęła
- nauczyciel podnosi rękę, liczy do 10 i w tym czasie uczniowie muszą również podnieść rękę – jest to czas na wyciszenie się

- nauczyciel przykłada rękę do ucha i nasłuchuje – to oznacza, że uczniowie mają słuchać i słyszeć to.

Metodą, w której uczeń nie jest tylko bierną postacią jest technika opowiadania historii z wykorzystaniem ilustrowanych papierowych plansz, które umieszczone są w drewnianym parawanie. Parawan składa się ramki w miejscu do umieszczania planszy oraz z dwóch ruchomych okiennic. Technika ta nazywana jest **KAMISHIBAI** wywodzi się z Japonii – jest to teatr ilustracji/obrazu.

Metoda Kamishibai umożliwia swobodną interakcję prowadzącego nauczyciela z widzami – uczniami. Angażując tym samym uczniów w przebieg fabuły przedstawienia. W trakcie tworzenia tego typu lekcji -teatru w klasie możemy odejść od sytuacji, w której uczeń jest jedynie biernym obserwatorem. Metoda ta zachęca dzieci do współtworzenia historii. Ta metoda może być wykorzystana w klasach młodszych, jak i starszych, gdzie możemy ćwiczyć różne struktury gramatyczne.

Metoda ta może być pomocna w utrzymaniu dobrej koncentracji, jak i dyscypliny. Pozwala dzieciom na zredukowanie napięcia mięśniowego poprzez aktywność ruchową. Czasami wystarczy zaplanować trzyminutową aktywność fizyczną, podczas której uczniowie wykonują ćwiczenia rozciągające, skłony lub podskoki w miejscu a nauczyciel przy okazji takich ćwiczeń wydaje polecenia w języku obcym.

Metoda ta może być włączona do tradycyjnego nauczania, na przykład przeprowadzając podczas lekcji krótkie ćwiczenia wymagające ruchu i reagowania całym ciałem w celu pobudzenia uwagi i koncentracji uczniów.

Odejście od nauczania frontального umożliwi uczniom interakcję, aby dzieci były zaangażowane w lekcję, miały ruch i mogły używać języka obcego można wykorzystać pudełka wcześniej przygotowane przez nauczyciela i umieszczone w różnych miejscach klasy. W środku znajdują się zadania skłaniające do wypowiedzi ustnej. Uczniowie przechodzą od jednego pudełka z zadaniami do następnego, losują na zmianę karteczki z zadaniami, zadają sobie nawzajem pytania i odpowiadają na nie. Zadania mogą mieć różny stopień trudności.

Na te najłatwiejsze wystarczy odpowiedzieć „tak” lub „nie”. Najprostsze zadania mogą być zapisane na karteczkach w kolorze żółtym, nieco trudniejsze na karteczkach zielonych, z kolei wymagające jeszcze bardziej skomplikowanych i samodzielnych wypowiedzi można oznaczyć kolorem czerwonym. Dzisiaj możemy pójść o krok dalej i taka lekcję możemy stworzyć z użyciem telefonów komórkowych i QR kodów. Przygotowanie takiej lekcji nie zabiera nam dużo czasu, a może być odejściem od nudnej monotonnej pracy przy biurku, w klasie, ponieważ pytania mogą być rozwieszane na korytarzach szkoły. Musimy mieć tylko pewność, że dana klasa poradzi sobie z wykonaniem zadania i będzie zdyscyplinowana. Musimy mieć my nauczyciele i uczniowie na względzie, że w innych salach odbywają się w tym samym czasie lekcje.

Jedną z moich ulubionych gier zabaw jest **TABLE TENNIS** – uczniowie dzielą się na dwie grupy (najlepiej, jeśli klasa nie jest zbyt liczna) siadają naprzeciwko siebie.

Nauczyciel określa zakres tematyczny np. sport. Każda osoba w grupie

musi powiedzieć nazwę sportu lub sprzętu. Raz mówi uczeń jednej grupy a następnie z drugiej. Rzucają sobie piłeczkę tak jak w tenisie. Słowa nie mogą się powtórzyć. Liczy się też czas odpowiedzi. Wygrywa ta grupa, która nie pomyli się, powie w właściwym czasie i nie powtórzy już wypowiedzianego przedtem słowa.

Kilka lat temu, jak były prowadzone tzw. projekty edukacyjne wraz z grupą uczniów ułożyliśmy dialogi w różnych miejscach publicznych. Następnie uczniowie mieli czas na przećwiczenie ich a następnie używając różnych rekwizytów mieli te dialogi zaprezentować. Moi uczniowie, jednak poszli o krok dalej i postanowili nagrać filmiki, prezentujące ich dialogi w miejscach publicznych. Za zgodą jednego z właścicieli hotelu w mojej miejscowości uczniowie odegrali rolę przyjęcia do hotelu. Uczeń – pracownik recepcji zadawał pytania, na które odpowiadał uczeń – turysta meldujący się. Innym przykładem była podróż pociągiem i udawanie pasażera i konduktora. Ten rodzaj zadania sprawił uczniom dużo frajdy, ale sprawdzili się w codziennych sytuacjach używając języka angielskiego.

Kolejnym przykładem zabawy, która wykorzystuje naszą metodę może być

Jungle:

Na środku sali nauczyciel ustawia krzesła tyłami do siebie. Krzesła musi być o jedno mniej niż jest uczniów graczy. Wszystkie dzieci siadają na krzesłach, oprócz jednego dziecka, które wyznaczone zostało na początku gry jako król zwierząt LION. Dzieci siedzące na krzesłach przybierają nazwę zwierzęcia np. snake, elephant, tiger, monkey itd. Lion biega dookoła krzesła jednocześnie wywołując jedno lub kilka zwierząt, które wstają i naśladują jego ruchy. Może to być machanie rękami, czołganie się, itd. Na hasło „Wszystkie zwierzęta” to wszystkie dzieci wstają i idą za Lionem. Natomiast na hasło running animals zmieniają kierunek biegu. Gdy Lion usiądzie i powie Lion goes to sleep wszyscy muszą usiąść na krzesłach. To dziecko, które nie zdąży zamienia się w Liona i teraz to ono będzie prowadzić zabawę. Zabawa zapewnia dużo śmiechu, ruchu i przy okazji zabawy dzieci utralają słownictwo związane ze zwierzętami.

Jeśli chcemy utrwalić liczebniki i podawanie godziny to sprawdzi się zabawa pod tytułem: **WHAT'S THE TIME MR WOLF?**

Jedno dziecko, czyli tzw. wolf wilk ustawia się na jednym końcu sali, a pozostałe dzieci na drugim końcu. Wszystkie dzieci jednocześnie wołają: What's the time Mr Wolf?, a wilk odpowiada: It's four o'clock. Dzieci wykonują cztery kroczki, które głośno odliczają: one, two, three. Pytanie i odpowiedź powtarzane są tak długo, aż dzieci znajdą się blisko wilka. Wtedy wilk się odwraca i woła: It's dinner time! Po tych słowach wszystkie dzieci uciekają a wilk musi złapać jedno dziecko. Dziecko, które zostanie złapane staje się wilkiem. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

2.1 SCENARIUSZE LEKCJI Z WYKORZYSTANIEM METODY TPR

Scenariusz lekcji otwartej, ukierunkowanej na zastosowanie metody 'tpr' na lekcjach języka angielskiego.

Wstęp:

Total Physical Response to metoda reagowania całym ciałem. Metoda opiera się na założeniu, że uczeniu się i trwałemu zapamiętywaniu nowego materiału językowego sprzyjają dwa rodzaje zachowania ucznia – milczące przysłuchiwanie się i ruch fizyczny związany z treścią przekazywanego materiału. Niezbędny w tej metodzie nauczania jest ruch fizyczny i praca całym ciałem.

Poniżej przykłady lekcji – scenariusze dla klasy III szkoły podstawowej.

Scenariusz numer 1

Czas trwania lekcji to 45 minut a tematem przewodnim jest czas teraźniejszy Present Continuous.

Temat: Wyrażanie czynności w czasie present continuous..

Cel główny:

Uczeń zna zwroty opisujące czynności dziejące się w chwili mówienia i pokazuje je swoim ciałem.

Cele operacyjne:

Uczeń

- potrafi nazwać czynności przedstawione na obrazkach, zbiorowo recytuje wierszyk,
- pokazuje swoim ciałem sugerowane czynności,
- reaguje na polecenia wydawane przez nauczyciela,
- doskonalą umiejętność słuchania ze zrozumieniem,
- doskonalą wymowę.

Formy pracy:

- zbiorowa,
- odpowiedzi całej klasy,
- indywidualna.

Metody pracy:

- TPR,
- pogadanka,
- recytacja,
- opis ilustracji,
- odpowiedzi na pytania,
- słuchanie ze zrozumieniem,
- ćwiczenia gramatyczne.

Środki dydaktyczne:

podręcznik, tablica interaktywna, karty obrazkowe, losy z nazwami czynności, karta pracy

Tok lekcji oraz czynności ucznia:

1. Moment organizacyjny, sprawdzenie pracy domowej.
2. Nauczyciel nawiązuje pogadankę dotyczącą wierszyka:

What are you doing today?

I am meeting my friends to play.

What are you doing on Monday?

The same as I'm doing on Sunday!

What are you doing on Sunday?

I'm having a special fun day!

Why?

It's my birthday.

uczniowie podają wszystkie zdania w czasie present continuous. Następnie recytują wierszyk z pomocą nagrania/ filmiku/ powtarzają za nauczycielem. Mówią o jakich czynnościach jest mowa w wierszyku, opisują także czynności przedstawione na ilustracji.

3. Uczniowie grupowo pokazują czynności, o które prosi nauczyciel (poszerzony zakres słownictwa –uczniowie naśladowują nauczyciela).
4. Nauczyciel pokazuje karty z ilustracjami. Uczniowie nazywają czynności, które widzą.
5. Wybrani uczniowie losują kartki z nazwami czynności, jakie mają pokazać swoim ciałem innym uczniom. Pozostali uczniowie zgadują.
6. Podsumowanie lekcji – uczniowie pokazują wybrane czynności.
8. Ocena pracy uczniów.
9. Zakończenie zajęć.

*Zadaniem dodatkowym dla chętnych uczniów może być – narysowanie w zeszycie ilustracji przedstawiającej ucznia wykonującego daną czynność i podpisanie jej.

Scenariusz numer 2

Czas trwania lekcji: 45 min

Poziom: III klasa

Temat lekcji: Valentine's Day

Wymagane umiejętności:

- Rozumie i prawidłowo reaguje na wszystkie polecenia nauczyciela.
- W trakcie słuchania poprawnie wymawia słownictwo związane ze świętem.
- Zwykle poprawnie odpowiada na pytania.
- Zna znaczenie i w większości przypadków poprawnie używa czasownika *to be* w pytaniach ogólnych i krótkich odpowiedziach.
- Zna tradycję Valentine's Day .

CELE OGÓLNE:

- osłuchanie się z językiem angielskim,
- kształtowanie motywacji do nauki języka poprzez zabawową formę zajęć,
- rozwijanie pozytywnego nastawienia do nauki i posługiwania się obcym językiem,
- ogólny rozwój dzieci w sferze emocjonalnej i społecznej oraz poznawczej,
- ćwiczenie sprawności rozumienia ze słuchu,
- rozwijanie tolerancji wobec osób mówiących obcymi językami i obcych kultur,
- poznanie i utrwalenie słownictwa związanego z Valentine's Day,
- wprowadzanie dzieci w świat fantazji,
- uczestnictwo w zabawach okolicznościowych, integracja dzieci,
- rozwijanie współpracy i współzawodnictwa oraz odczuwanie radości we wszystkich jej przejawach,
- wykorzystanie zdobytych informacji podczas zabaw.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna tradycję Valentine's Day ,
- rozumie polecenia,
- reaguje w sposób pokazujący zrozumienie poleceń,
- potrafi przyporządkować nowo poznane słownictwo,
- potrafi poprawnie wymawiać poznane wyrazy,
- rozumie ogólny sens tekstu,
- potrafi bawić się wprowadzając do zabawy elementy fantazji,
- wyraża swoje zainteresowanie poprzez czynne uczestnictwo.

CELE WYCHOWAWCZE:

- rozwijanie umiejętności samodzielnego uczenia się (wykonywanie ćwiczeń),
- wdrażanie do współpracy z kolegami (praca w parach, grupach, pomoc koleżeńska).

METODY:

- TPR – metoda reagowania całym ciałem.
- Metoda audiolingualna – wielokrotne powtarzanie (tzw. Drilling – dryl językowy) zapamiętywanie i utrwalanie danego materiału językowego.
- Metoda audiowizualna – karty obrazkowe do wprowadzenia nowego słownictwa, tablica multimedialna.
- Metody podające (rozmowa, objaśnianie poleceń)
- Metody czynnościowe (wykonywanie poleceń, wykonywanie zadań).

FORMY PRACY:

- Praca z całą klasą – chóralne powtarzanie
- Praca w parach i praca indywidualna – wykonywanie ćwiczeń.

POMOCE I ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Zestaw „flashcards” z obrazkami.
- Podręcznik, tablica multimedialna, zeszyt, akcesoria potrzebne do wykonania serc, przeprowadzenia gier i zabaw Walentynkowych.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Przywitanie się.

2. Sprawdzenie obecności.

3. Prezentacja:

Powitanie i zapoznanie uczestników z tematem zajęć, zaproszenie do obejrzenia za pomocą tablicy multimedialnej prezentacji dotyczącej Valentine's Day (historia, zwyczaje).

☺ Nauczyciel objaśnia tradycję WALENTYNEK.

😊 Listen, point and say;

♥ uczniowie, chórem powtarzają nagrane zdania i odczytują tekst z podziałem na role,

♥ nauczyciel sprawdza zrozumienie tekstu i w razie potrzeby tłumaczy na język polski,

♥ nauczyciel zwraca uwagę na słowa związane ze świętem,

♥ nauczyciel podaje nazwy przedmiotów, osób i zwierząt, a dzieci wskazują odpowiednie zdjęcie,

😊 Listen and sing.

♥ nauczyciel włącza nagranie, a dzieci słuchają piosenki, gdy już się z nią zaznajomią, zachęca uczniów do wspólnego śpiewania.

😊 Look at pictures.

♥ uczniowie w parach pytają o obrazki.

😊 Count and write

♥ dzieci na obrazkach odnajdują i liczą przedstawione na nich elementy.

😊 Make a heart

♥ dzieci w grupach wykonują serca (dowolne pomysły)

5. Zakończenie lekcji

♥ wręczanie walentynkowych laurek upominków, gry i zabawy:

Podział uczestników zabawy na kilka drużyn –

1. ŁĄCZENIE W PARY

Na karteczkach zapisz imiona postaci z bajek, które tworzyły pary (np. Piękna i Bestia, Donald i Daisy, Tom i Jerry, Shrek i Fiona) – na każdej karteczce musi się znaleźć jedno imię. Teraz pomieszaj je, a zadaniem dzieci niech będzie połączenie ich we właściwy sposób!

2. CAŁUSOWY WYŚCIG

Kto nie lubi całusów? Dzisiaj stajecie do prawdziwej buziakowej walki! Każdy z Was ma 30 sekund na danie drugiej osobie jak największej ilości całusów.

Na koniec zliczacie pocałunki. Ten, kto okazał się najbardziej całuśny, wygrywa! Całuśny wyścig to świetna zabawa, ale musimy być pewni, że dzieci nie poczują się, że ktoś przekracza ich strefę bezpieczeństwa.

3. SERDUSZKO PARZY!

Kolejna zabawa na walentynki, która jest tym ciekawsza, im więcej osób bierze w niej udział. Uczestnicy stoją w kole i podają sobie serduszko z ręki do ręki przy muzyce. Gdy muzyka się zatrzyma, dziecko, które trzyma w ręce serduszko, odpada. Wygrywa uczestnik, który wytrwa najdłużej.

♥podsumowanie zakończenie konkurencji drużynowych, podsumowanie wyników.

2.2 MIMING AND TELLING A STORY

W czasie lekcji uczymy dzieci słuchać i reagować dlatego Listen and mime – słuchaj i pokazuj jest świetną zabawą. Uczniowie będą musieli podczas słuchania historyjki pokazywać wcześniej opanowane słownictwo. Poniżej przedstawiam kilka propozycji historyjek:

LET'S LISTEN AND MIME A STORY...

- ❖ Children **listen to a story** and **do the actions** as they hear certain words.
- ❖ The teacher chooses a story, writes a **story skeleton** for it.
- ❖ Select **key words** and think of **gestures** to illustrate them
- ❖ Teach first the words and actions:

Ilustracja 1. 'Enormous elephant 1'; źródło: opracowanie własne

WORDS FOR MIMING	ACTIONS
ENORMOUS	Starting above your head, trace a big circle with your hands.
ELEPHANT	Wave an arm in front of your nose like an elephant's trunk.
BORED	Put your head in your hands with bored expression on your face.
IDEA	Point at your head with a sudden, pleased expression on your face.
WALK	Walk a few steps on the spot.
NEW YORK	Put both hands above your head to make a skyscraper
MEET	Turn to someone beside you and shake hands

< 3 of 6 >

Ilustracja 2. Enormous elephant 2"; źródło: opracowanie własne

WORDS FOR MIMING	ACTIONS
MAGIC	Hold up your hands and shimmer them down like magic dust.
MONKEY	Scratch your head with one hand and under one arm with another.
WHAT'S THE MATTER?	Shrug your shoulders in a questioning way
OK	usual gesture
CRAZY	usual gesture
CROCODILE	Make crocodile jaws with your arms
TIRED	Sag your body
SLEEP	Put your head on your two hands

< 4 of 6 >

Ilustracja 3. "Enormous elephant 3"; źródło: opracowanie własne

"The enormous elephant"

This is the story of **Enormous Elephant**, **Magic Monkey** and **Crazy Crocodile**.

One day, **Enormous Elephant** was bored, very, very bored. Then he had an **idea**

"I know", he said, "I'll go to **New York**"

So he started to walk. And he walked, and he walked, and he walked.

On the way, he met **Magic Monkey**.

"Hello **Magic Monkey**", he said.

"What's the matter?", said **Enormous Elephant**.

"I'm bored", said **Magic Monkey**, "very, very bored"

"I've got an **idea**", said **Enormous Elephant**, "Why don't you come to **New York** with me?"

"OK", said **Magic Monkey**..

< 5 of 6 >

Ilustracja 4. "Enormous elephant 4"; źródło: opracowanie własne

So they started to walk, and they walked, and they walked, and they walked.

On the way, they met **Crazy Crocodile**.

"Hello, **Crazy Crocodile**", they said.

"What's the matter?", said **Enormous Elephant**

"I'm bored", said **Crazy Crocodile**, "very, very bored".

"I've got an **idea**", said **Enormous Elephant**, "Why don't you come to **New York** with us?"

"OK", said **Crazy Crocodile**

So they started to walk, and they walked, and they walked, and they walked.

Suddenly, they stopped.

"Oh, I'm tired", said **Enormous Elephant**.

"Oh, I'm tired" said **Magic Monkey**.

"Oh, I'm tired", said **Crazy Crocodile**.

So...**They all went to sleep!!!**

THE END

< 6 of 6 >

Ilustracja 5. "Enormous elephant 5"; źródło: opracowanie własne

Czas przeznaczony na przyswojenie słów przez uczniów a następnie przeczytanie historii przez nauczyciela zajmie około 30 minut.

W czasie początkowej fazy lekcji musimy nauczyć dzieci następujących słów:

- enormous – zaczynamy pokazywać nad naszymi głowami unosimy ręce i pokazujemy wielkie koło,
- elephant – machamy ręką przed nosem udając, że nasza ręka to trąba słonia,
- bored – zasłaniamy usta ręką na znak znudzenia,
- idea – wskazujemy na głowę, i wykonujemy znak, że wpadliśmy na jakiś pomysł,
- walk – wykonujemy kilka kroków w miejscu,
- New york – pokazujemy np. Statuę Wolności
- meet okręcamy się w stronę stojącej osoby obok i ściskamy jego rękę,
- Magic – potrząsamy dłońmi jakbyśmy mieli magiczny pył na dłoniach,
- Monkey – drapiemy się po głowie
- What's the matter? otwieramy ręce w geście zapytania co się stało?,
- Ok układamy palce/ kciuk w zwyczajowym geście ok,
- crazy – zwyczajowy znak, jeśli chcemy pokazać, że ktoś lub coś jest szalone,
- crocodile – układamy wyprostowane ręce i pokazujemy szczękę krokodyla,
- tired – uginamy ciało pokazując, że jesteśmy zmęczeni,
- sleep – przykładamy głowę do dłoni na znak, że idziemy spać.

Inne przykłady historyjek do wykorzystania na lekcji: Historie zostały zaczerpnięte ze strony – [link do strony](#)

A Glass of Milk

Once, there was a poor boy who made a living by selling various objects from door to door. This was the way he earned money to pay for his school.

One day, as he was walking from house to house as usual, he felt very hungry and weak. He felt that he couldn't walk even a few steps. He decided to ask for food at a house. He knocked on the door and was stunned to see a beautiful young girl open the door. With much hesitation, he asked the girl for a glass of water.

The young girl understood his condition and offered him a huge glass of milk. With an astonished look, the boy drank the milk very slowly.

"How much do I owe you for this milk?" he asked her.

The girl replied, "I do not want any money for this."

The boy thanked the girl from the bottom of his heart and left the place.

Years passed by. The young girl grew up. In her youth, unfortunately, she fell ill and was diagnosed with the rarest kind of nervous disorder. Many experienced doctors were baffled at her condition, and she was admitted in the city hospital with the most advanced facilities.

Dr. Kevin, a renowned neuro specialist was called in by the hospital to examine her. Even with his extraordinary expertise, Dr. Kevin found the girl's illness very hard to cure. However, with perseverance and hard work that lasted months, he was finally able to get the disease under control. With careful medication and monitoring, the girl was completely cured in the end.

Everyone praised the doctor, but the girl was quite worried about how much the hospital bill would come to. Her family had just a little money kept away in the bank, which was by no means enough to pay for such a long treatment in that reputed hospital.

The girl was given the hospital bill finally. With trembling hands, she opened it. She was stunned to see that the bill had been crossed out and cancelled, and there was a note underneath signed by Dr. Kevin.

“Bill paid years ago with a glass of milk!”

Sand and stone

Sand and Stone John and James were best friends. They fought for many reasons, but never gave up their friendship. They went in search of a job and visited many places to earn some money. They passed through various places, villages, towns, forests, and beaches. They supported each other throughout their journey. One day, they reached a desert. They had very little food and water. John said that they should save the food and water for later use. However, James disagreed. He wanted to drink water, as he was very thirsty. They quarrelled with each other for water. John slapped James, and they walked in silence. James wrote on the sand, “My best friend slapped me!” Finally, they reached an oasis. They were very happy, and had a lot of fun in the water. While they both were bathing, James was a bit careless and began to drown. John rushed to him and saved him. James hugged his friend and thanked him. They had a little nap and decided to leave the place. When they were about to leave, James carved something on the rock. It was “My best friend saved my life!” He said to John, “When you slapped me, I recorded it on sand. The wind would have blown it away by now. However, when you saved my life, I recorded it on rock. It will remain there forever.” We have to forget the bad things and cherish the good things done to us .

Too Much Chocolate

"They should have never left me alone with you," said Keira. "That was a bad mistake." Keira was speaking to a bag of chocolate. It was under her brother's bed. It was a green bag, and it was almost full. Tyler had not eaten much of his Halloween candy. Now he would never get the chance. Halloween was three days ago. Keira had dressed as a bumblebee. Her brother had gone as a clown. They walked up and down their street and the two next to it. Every house they went to give them candy. Some gave them lollipops. Some gave them caramel. But Keira's favorite was the houses that gave them chocolate. Keira loved chocolate. She liked milk chocolate and dark chocolate. She liked white chocolate and coffee-flavored chocolate. She liked chocolate drops, chocolate bars, chocolate oranges and chocolate eggs. She liked chocolate so much that, by the day after Halloween, she had no chocolate left. Tyler ate more slowly. He saved his candy. He ate just one or two pieces at a time. Last year, he made his Halloween candy last all the way to Thanksgiving. That made Keira mad. It was not fair that he could have candy for weeks and weeks, and she had none. That wouldn't happen this year. Tyler had a friend over. Keira had been watching them. When they went to the backyard to play, she sneaked up the stairs. She opened Tyler's door. She crept over to his bed. And now she was going to eat his chocolate. "You're all mine," she said, and laughed a sneaky laugh. She unwrapped the first piece. It was a chocolate-covered cherry. She ate it. "Mmmm," she said.

"Mmmmm." The next piece was a chocolate egg with marshmallow goo inside. She bit into it, and some of the marshmallow got onto her chin. She ate the rest of it. "Marshmallow goo is the best," she said. Next she ate a chocolate shaped like a flower. Then she ate a chocolate shaped like a bunny rabbit. She ate chocolates with raisins inside, and chocolates with pink fluff, and some chocolates that had nothing inside them at all. Finally, she was going to eat all the chocolate she wanted. After a few minutes of eating, she heard footsteps on the stairs. She tried to get away, but her stomach was too full. Tyler came into the room. He looked mad.

"Hey!" he said. "What are you doing with my candy?!" Keira tried to speak but she was too full. She stood up, and fell back down again. "Oooooof," she groaned. Her face was covered with chocolate. Her hands were sticky. She even had chocolate in her hair. "I don't feel so good," she said. "I think I ate too much chocolate." Tyler started laughing. He laughed until he fell down too. "Well!" he said. "I think you learned your lesson!" Keira's stomach felt like it was going to burst. She felt terrible. She would never steal Tyler's candy again.

Three Sons and a Bundle of Sticks

Once upon a time, an old man lived with his three sons in a village. All his three sons were hard workers. However, they could never agree with each other, and they quarreled all the time. The old man tried very hard to keep his sons in unity but he failed. While the villagers were surprised at the sons' hard work and effort, the villagers also made fun of their fights. Months passed by and the old man fell sick. He talked to his sons about staying united, but none of them listened. He decided to teach them an important lesson so that they would shed their differences and stay united. The old man gathered his sons and told them, "I will give you a bundle of sticks. You will have to break each stick into two pieces. Those who break the sticks faster will be rewarded more." The three sons agreed. The old man gave a bundle of ten sticks to each of his sons and asked each to break the sticks into pieces. All of them broke the sticks into pieces in minutes. And again, they started to quarrel among themselves about who was the fastest.

The old man said, "Dear sons, the game is not over. Now I will give you another bundle of sticks. You will have to break the sticks as a bundle, not as separate sticks." The sons agreed and began to try to break the bundle of sticks.

Unfortunately, they could not break the bundle. They tried very hard but failed. The sons told their father about their failure. The old man replied, "Dear sons, now you see! You could easily break a single stick into pieces, but you were not able to break them in a bundle! So, if you stay united, nobody can harm you. If you quarrel with your brothers, anyone can easily defeat you. I request that you

stay united."The three sons finally understood the power of unity and promised their father that nomatter what problem they faced, they would stand together as one.

The Brave Monkey Pirate

One day, the brave monkey pirate Modi was out with his mom. They shopped for groceries and ate peas at Modi's favorite restaurant. Then the pirate Modi's mom said, "We need to stop off at the doctor's office. You need a quick checkup." The doctor checked Modi's heart, his blood pressure, and his knees. Then he explained that Modi needed to come back the next day and get a shot to protect him from scurvy or some other bad thing.The pirate Modi did not like shots. That evening his father came home and Modi told him all about the visit to the doctor.Modi's father said, "Modi, I know of something that can help you. Take this map and my fastest pirate ship and find this special thing. Also, if you stay very still for the doctor you can have some ice cream after."So Modi followed the map through the wildest seas, and climbed up volcanoes filled with fiery lava, and sneaked past creatures so terrible that they will not be described in this story, until he reached a castle at the top of the mountains. Inside, he found a great crab wizard on a crab wizard throne.

The crab wizard spoke these words, "Pirate Modi, because you have braved many obstacles to get here, I will give you this rock. When you get a shot, you must squeeze the rock very tightly, and count tothree. You will be magically taken into the future where the shot will be finished. Also, you can have some ice cream after."The monkey pirate thanked him and sailed back home to get some sleep. The next morning, Modi took the rock with him to the doctor's office.The doctor hummed a little song and filled up the pirate's shot.Modi closed his eyes very tightly, squeezed the rock as hard as he could, and counted 1, 2, 3!The crab wizard was right! The shot was finished.The Brave Monkey Pirate was now immune to scurvy and other stuff. And, he got to have ice cream on the way home.

2.3 PROPOZYCJE ĆWICZEŃ DRAMOWYCH

Poniżej znajda Państwo pomysły na dramę na lekcjach języka angielskiego (i nie tylko) z dziećmi. Sposoby zaadaptowania i wplatania tych ćwiczeń w plan zajęć są niezliczone, ogranicza nas tylko nasza wyobraźnia ;-). Co prawda wymagają inwencji twórczej nauczyciela, ale z całą pewnością ich efektywność jest tego warta.

Just do it

Są to ćwiczenia z kategorii Total Physical Response (TPR)², w ramach których uczniowie (już najmłodsi, nawet dwulatki) reagują całym ciałem na polecenia. Wcześniej zapoznają się ze słownictwem (film, obrazki, prezentacja nauczyciela).

1. **The Tree.** Dzieci wyobrażają sobie, że są drzewami. Nauczyciel mówi, co robią te drzewa, dzieci pokazują to według własnej interpretacji, np. The tree is growing.; The leaves are in the wind.; The leaves are falling down. Można skorzystać z opracowania tego ćwiczenia wraz z poleceniami opisanymi wierszem w zbiorze ćwiczeń pt. Drama in the Classroom, Junior English Timesaver Fiony Beddall (2006: 6–8).
2. **What's it like?** Uczniowie ćwiczą pary przeciwstawnych przymiotników: heavy – light, fast – slow, long – short, hard – soft, easy – difficult. Najpierw odgrywają scenę, w której podnoszą paczkę. Nauczyciel zmienia polecenie: – Heavy (paczka jest ciężka); – Light (lekka paczka); – Heavy – light. Potem udają, że idą po schodach. Polecenia brzmią: – Fast (szybki krok); – Slow (wolny); – Fast – slow. Potem myją włosy. Polecenia: – Short (krótkie); – Long (długie); – Short – long. Następnie siadają na fotelu: – Hard (twardy); – Soft (miękki)

Propozycje ćwiczeń z zastosowaniem TPR przedstawiła na łamach JOWS P.

Brzozowska <> – przyp. red. itd. Na koniec przechodzą przez wyimaginowany labirynt. Polecenia: – Easy (łatwy); – Difficult (trudny). Oczywiście można tworzyć inne pary przymiotników.

3. **Story Mimes.** Dzieci po zapoznaniu się z bajką wykonują poszczególne czynności według słów narratora. Może to być narracja w czasie teraźniejszym, np. Goldilocks is lying down in the little bear's bed albo tylko w czasie przeszłym: Cinderella lost her shoe running down the stairs. Pomysły na bajki – historyjki znajdują Państwo w jednym z rozdziałów.
4. **Sand castle.** Dzieci wspólnie wyobrażają sobie, że robią zamek z piasku. Nie ma przeciwwskazań, żeby wykonać takie ćwiczenie z piaskiem kinetycznym w sali albo w plenerze. Nauczyciel z wykorzystaniem ilustracji (flashcards) prosi dzieci o wykonanie poszczególnych części zamku i jego otoczenia. Dzieci budują, zmieniają, poprawiają. Każde z nich robi dokładnie to, co zalecił nauczyciel. Zamiast zamku z piasku można budować raketę, lepić bałwana itp.
5. **Spring.** Dzieci, poznawszy słownictwo związane z oznakami wiosny, wcielają się we wszystkie z nich po kolei. W tle gra przyjemna muzyka, przy której dzieci spacerują. Nagle nauczyciel przerywa utwór i woła np. – Storks! – wtedy dzieci udają bociany. Może też komunikować się całymi zdaniem: – Storks are flying back to the country! Lub: – Storks are looking for frogs in the grass.

Wake up! Dzieci wyobrażają sobie, że akcja dzieje się w domu. Szykują się do wyjścia do szkoły. Nauczyciel jest rodzicem, który prosi pojedynczo dzieci, by wstały, umyły zęby, ubrały się, spakowały podręczniki, zjadły zupę mleczną itd. Ćwiczenie to można przenieść na inne sytuacje z życia codziennego, np. polecenia lekarza podczas wizyty kontrolnej.

Techniki dramowe służące przełamaniu pierwszych lodów w grupie; można je rozwijać na wiele sposobów. Tego typu ćwiczenia warto wykorzystywać na początku każdej lekcji.

1. **What's your name?** Pierwszego dnia szkoły dzieci poznają swoje imiona. Siadają w kółku. Wstają po kolei i podają swoje imię, dodając jakiś gest do każdej sylaby imienia. Na przykład: Ma(macha prawą ręką) -ry (klaszcze

w dłonie) -sia (skacze na lewej nodze). Po przywitaniu każdy w grupie powtarza imię za pomocą gestów.

- 2. Counting.** Uczniowie stojący w okręgu odliczają kolejno, zaczynając od jednego (w bardziej zaawansowanej grupie może być to liczenie co trzy, np. one-three-six-nine-twelve). Zaczyna wskazany przez nauczyciela uczeń, który mówi: – Jeden i kładzie dłoń na ramieniu osoby po swojej prawej stronie. Ta osoba podaje kolejną liczbę, kładzie dłoń na ramieniu kolegi po prawej i tak dalej, aż krąg zamknie się na osobie inicjującej.
- 3. Hello.** Nauczyciel mówi: – Hello! za każdym razem z różną intonacją. Uczniowie zgadują, w jakim kontekście to hello mogło być powiedziane, np. do znużonej sprzedawczynie, zagubionego dziecka, zdenerwowanej woźnej, spóźnionego ojca. Następnie uczniowie ćwiczą, jak można powiedzieć wybrane frazy na różne sposoby, np. – Good night; – Thank you; – I'm sorry; – Very well.
- 4. Mirroring.** Uczniowie chodzą po klasie i odgrywają sytuację społeczną (np. witanie się na przyjęciu), nauczyciel rozdaje im kartki z rolami lub poleceniami. Rozmawiając, uczniowie zwracają szczególną uwagę na intonację, gesty i język ciała drugiej osoby, a następnie próbują naśladować jej zachowanie. Po kilku minutach takich prób grupa dzieli się spostrzeżeniami na temat tego, jak czuli się w trakcie tego ćwiczenia. Odzwierciedlając zachowanie rozmówcy, łatwiej nawiązujemy dobrą relację. Nie należy jednak zbyt wiernie i gorliwie naśladować drugiej osoby, gdyż może to uznać za przedrzeźnianie.
- 5. Alphabet letters.** Dzieci grają w grupkach po cztery, pięć osób. Ćwiczenie to można przeprowadzić na dużej przestrzeni, najlepiej na dywanie. Nauczyciel podaje losowo wybraną literę (najlepiej bez pokazywania jej zapisu), a uczniowie w każdej z grup układają ze swoich ciał tę literę.

Warm-up

- 6. Bim-bam-bom.** Ćwiczenia rozgrzewkowe w dramie często sprowadzają się do treningów z ciałem i głosem. Ćwiczy się m.in. dykcję, co jest bardzo

przydatne na lekcjach języka obcego. Wystarczy poprosić uczniów, aby wyobrazili sobie, że są aktorami lub piosenkarzami na próbie. Następnie głośno i wyraźnie powtarzają sylaby, w których występuje dźwięk, którego mają się nauczyć. Na przykład: the-tho-though-thee-this-that.

7. **Tonguetwisters.** Uczniowie ponownie wyobrażają sobie siebie na próbie. Tym razem ich zadaniem jest powtarzanie jak najwyraźniej wybranych łańcuchów językowych. Kolejnym wyzwaniem jest zaśpiewanie ich na dowolną melodię. Przykład:

8. Betty bought a bit of butter.

But the butter Betty bought was bitter. so Betty bought a better butter,
and it was better than the butter Betty bought before.

2.4 PIOSENKI

Powinniśmy również jak tylko jest to możliwe wykorzystywać piosenki na lekcji. Piosenki mogą być wykorzystywane w najmłodszych klasach, ale dobrze dobrane mogą nauczyć wielu zwrotów i słów nawet uczniów w starszych klasach. Będą też świetnym przerywnikiem każdej lekcji.

SONGS

Head and shoulders

Knees and toes

Knees and toes

Head and shoulders

Knees and toes

Knees and toes

My eyes and ears

And mouth and nose

Head and shoulders

Knees and toes

Knees and toes

Head and Shoulders to świetna piosenka, która uczy dzieci o częściach ciała. Ten sposób jest często używany w szkołach i przedszkolach. To zabawny, łatwy taniec i piosenka dla małych dzieci. Dzieci muszą posłuchać i powtarzać za nauczycielem nazwy części ciała następnie pokazują usłyszaną część ciała. Piosenka została przetłumaczona na wiele języków, w tym japoński.

We wish you a Merry Christmas

We wish you a Merry Christmas

We wish you a Merry Christmas

And a Happy New Year

Good tidings we bring

To you and your kin

We wish you a Merry Christmas

And a Happy New Year

Now bring us a figgy pudding

Now bring us a figgy pudding

Now bring us a figgy pudding

And bring some out here

Good tidings we bring

To you and your kin

We wish you a Merry Christmas

And a Happy New Year

And we won't go until we've got some

And we won't go until we've got some

And we won't go until we've got some

So bring some out here

Good tidings we bring

To you and your kin

We wish you a Merry Christmas

And a Happy New Year

We wish you a Merry Christmas podobno pochodzi z zachodniej Anglii z XVI wieku, ale prawie nic więcej nie wiadomo o tej kolędzie. Piosenka nawiązuje do świątecznej tradycji obsypywania prezentami ludzi, którzy wędrowali od domu do domu, śpiewając kolędy. Figgy Pudding jest również znany jako Pudding Śliwkowy lub Świąteczny. Zawiera figi, suszone śliwki, melasę, orzechy włoskie przyprawy.

Yankee Doodle went to town
A-riding on a pony
Stuck a feather in his hat
And called it macaroni

Yankee Doodle keep it up
Yankee Doodle dandy
Mind the music and the step
And with the girls be handy
Father and I went down to camp
Along with Captain Gooding
And there we saw the men and boys
As thick as hasty pudding
Yankee Doodle keep it up
Yankee Doodle dandy
Mind the music and the step
And with the girls be handy
There was Captain Washington
Upon a slapping stallion
A-giving order to his men
I guess there were a million
Yankee Doodle keep it up
Yankee Doodle dandy

Mind the music and the step
And with the girls be handy
Yankee Doodle is a tune
That comes in mighty handy
The enemies all run away
At Yankee Doodle Dandy
Yankee Doodle keep it up
Yankee Doodle dandy
Mind the music and the step
And with the girls be handy

Yankee Doodle to jedna z najpopularniejszych amerykańskich piosenek patriotycznych, a także piosenka stanowa Connecticut. Początki piosenki sięgają czasów wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych (1775-1783). Tekst tej piosenki zmieniał się na przestrzeni lat. Współczesne wersje są najbardziej znane z początkowego wersetu, ale mówi się, że jest aż 190 wersów tej piosenki! Makaron w tekście nie jest makaronem. W rzeczywistości jest to pejoratywne określenie mężczyzny, który ubierał się w śmiesznie dziwnym stylu. Prezydent John F. Kennedy kupił kucyka dla swojej córki i nazwał go Macaroni.

The farmer in the dell
The farmer in the dell
Hi-ho, the derry-o
The farmer in the dell
The farmer takes a wife
The farmer takes a wife
Hi-ho, the derry-o
The farmer takes a wife
The wife takes a child
The wife takes a child

Hi-ho, the derry-o
The wife takes a child
The child takes a dog
The child takes a dog
Hi-ho, the derry-o
The child takes a dog
The dog takes a cat
The dog takes a cat
Hi-ho, the derry-o
The dog takes a cat
The cat takes a rat
The cat takes a rat
Hi-ho, the derry-o
The cat takes a rat
The rat takes the cheese
The rat takes the cheese
Hi-ho, the derry-o
The rat takes the cheese
The cheese stands alone
The cheese stands alone
Hi-ho, the derry-o
The cheese stands alone

Farmer in the Dell to jedna z najstarszych i najpopularniejszych rymowanek na całym świecie. Początki i historia piosenki rozpoczęły się w Niemczech ponad 200 lat temu. Piosenka została rozpowszechniona przez niemieckich imigrantów, którzy przybyli do Stanów Zjednoczonych w XIX wieku. Rymowanka została przetłumaczona na różne języki, takie jak angielski, francuski, rumuński czy tajski. Piosenka pokazuje, jak ważni są wszyscy w rymie. Rolnik potrzebuje żony, dziecka, psa i tak dalej, aby być produktywnym i szczęśliwym mężczyzną.

Wszyscy potrzebujemy siebie nawzajem, aby być szczęśliwym i produktywnym. Grać w grę. Dzieci tańczą wokół rolnika. Rolnik wybiera żonę, żona wybiera dziecko i tak dalej. Ktokolwiek zostanie serem, zostanie farmerem na następną rundę. Może brzmi to w języku polskim dość śmiesznie, ale zabawa może być przednia podczas nauki i pokazywania a dzieci zapamiętają wiele słów.

3. Metoda Realia

Inną metodą, którą można wykorzystać podczas nauczania języka angielskiego jest tzw. metoda: REALIA. W nauce języka angielskiego nie chodzi zawsze o to, aby uczeń poprawnie znał wszystkie struktury gramatyczne, ale o skuteczne porozumiewanie się w danym języku. Głównym celem takiego podejścia jest stwarzanie sytuacji zachęcających do komunikowania się w języku np. angielskim. Techniki wykorzystywane w tym podejściu skupiają się na:

- odgrywaniu ról
- układanie dialogów
- gry, zabawy czy zgadywanki.

Jedną z takich metod jest using realia. W praktyce oznacza to, że podczas lekcji używamy prawdziwych przedmiotów z otaczającego nas świata w celu wzmocnienia skuteczności nauki języka obcego. Mogą to być przedmioty przyniesione przez nauczyciela, ale równie dobrze, aby zaangażować uczniów w lekcję możemy poprosić ich o przyniesienie jakiś przedmiotów, które posiadają. Oryginalne przedmioty z innych krajów, pomogą nam w zobrazowaniu tematu i pomocy w nauce słownictwa z danego zakresu (monety, gazety, mapy, części garderoby, akcesoria z łazienki czy kuchni itp.)

Rzeczy te mogą zawierać określony zasób słownictwa, prezentują użycie języka w naturalny, potoczny sposób są nieocenionym źródłem wiedzy dla uczniów. Wreszcie jest to żywy język, nie książkowe podejście, ale życiowy sposób na poznawanie języka obcego. Odgrywanie scenek, praca w parach czy w grupie, staje się bardziej naturalna, kiedy udaje nam się odtworzyć, nawet częściowo, potrzebną scenografię czy rekwizyty. Łatwiej jest uczniom wyobrazić sobie scenkę z restauracji, kiedy wcielając się w rolę kelnera będzie miał w swoim ręku tace z prawdziwymi filiżankami i herbatą... Może nas to zaskoczyć jaką różnicę w jakości nauczania mogą wprowadzić realia. I mimo tego, że może się wydawać,

że takie odgrywanie scenek sprawi raczej radość dzieciom, to właśnie na zajęciach ze starszymi uczniami ten styl nauki przynosi największe efekty. Podążając za słowami Konfucjusza „Co usłyszę, zapomnę, co zobaczę, zapamiętam, co sam zrobię, zrozumieję”, nowoczesny nauczyciel powinien rezygnować z funkcji wykładowcy, a stać się organizatorem i koordynatorem samodzielnej pracy uczniów, aktywizując ich do działań twórczych.

My nauczyciele, rodzice, ludzie często obserwujemy sposób, w jaki dzieci uczą się od najmłodszych lat, możemy powiedzieć, że ich życie jest jak teatr życia codziennego. Dzieci zaczynają od naśladowania postaci aż do przesady: ruchy, gesty, mimika, chód. Potem powtarzają jak dyktafon to, co zasłyszały od innych. Często wiążą się z tym różne śmieszne rodzinne anegdoty, znamy to z życia. ;-)
Bawią się w dom, lekarza, szkołę i tak dalej – odgrywając role dorosłych jak w teatrze. Dzieci czasami zwłaszcza w młodszym wieku, w domu czy w szkole mówią same: –Pobawmy się w....

Założeniem pedagogiki nowego wychowania J. Deweya¹ jest dopasowanie treści i sposobów nauczania do potrzeb dziecka. Uczenie się oparte na zabawie, żywej ekspresji, praktyce, rozwijaniu zainteresowań, zdolności i umiejętności poznawczych oraz poruszaniu wyobraźni. W dramie towarzyszące tworzeniu roli napięcie między wyobrażeniem a działaniem w grupie może wyzwolić olbrzymią energię, którą my nauczyciele na lekcji możemy przekuć w coś co nazywamy nauką, uczeniem itp. W czasie takich zajęć zintensyfikowane są emocje, silniejsza jest motywacja do poznawania, trenowana jest pamięć. Tym bardziej lekcje z dramą są znakomite dla najmłodszych – dzieci nie tylko „odgrywają role”, one stają się postacią, a odgrywana scena staje się ich życiowym doświadczeniem. Warunkiem jest jednak stworzenie sytuacji i całej scenerii wokół niej tak, aby były autentyczne i przekonujące dla dziecka.

Poniżej znajdują Państwo różne metody i techniki pracy dramą, które można połączyć z metodą Realia na lekcji:

1. **Rozgrzewka** – ćwiczenia wyciszające, jeśli uczniowie są zbyt pobudzeni, lub ćwiczenia pobudzające, jeśli są bierni, ospali (tzw. energetyzery). Rozgrzewkę możemy przeprowadzić w ramach ćwiczeń integracyjnych i aktywizujących.
2. **Gry, zabawy** – pomagają zintegrować grupę; używane na początku, w środku czy na końcu zajęć i w trakcie pracy z grupą. Jest ich bardzo wiele: od pięciominutowych zabaw w okręgu, podczas których reagujemy na to, co powiedziała osoba przed nami, do wielogodzinnych gier. Znakomite zestawienie gier znajdziemy na stronie: Improvencyclopedia.org.
3. **Ćwiczenia wstępne** – pokazują różne podejścia do tematu, przygotowują do poprowadzenia dramy. Koncentrują się na pracy z ciałem, głosem, emocjami i na krótkich improwizacjach w parach.
4. **Elementy pantomimy** – uczą niewerbalnego komunikowania się i operowania symbolem. Często są wprowadzane pod postacią gestów prezentujących konkretne słowa oraz zabawy w kalambury.
5. **Stop-klatka** – obraz zatrzymany w ruchu. Polega na nagłym zatrzymaniu akcji i przeanalizowaniu jakiegoś ważnego aspektu danej sytuacji, by następnie po zakończeniu sceny podjąć dyskusję.
6. **Tworzenie pomników** – z kilku osób lub całej grupy buduje się „pomnik” za pomocą ustawionych lub poruszających się ciał, niekiedy z rekwizytami. Później następuje nazwanie go i omówienie (podobnie jak we wcześniejszej technice).
7. **Etudy dramowe** – uczniowie wspólnie budują scenki, interpretują dany temat, dzięki czemu przywiązują większą wagę do tego, co i jak wypowiadają, wkładają w to emocje i zachodzi tu autentyczna interakcja (podczas dyskusji daje się jednak zauważyć, że czasem nie słuchają siebie nawzajem).

8. **Symulacje** – określone z góry role i scena do odegrania, podczas której należy rozwiązać problem lub konflikt, np. rozmowa trzech osób zamkniętych w windzie.
9. **Zmiana ról** – służy głębszemu wczuciu się w sytuację i przećwiczeniu w parach przez każdego obu ról. Pochodną tej techniki jest: „Gdybym był tobą/ na twoim miejscu” – w krytycznym momencie życia postaci w scenie inna osoba zabiera głos i mówi, co by zrobiła na miejscu występującego.
10. **Rola jako film** – w tej technice przyjmuje się, że kręcony jest film, który można cofnąć; role mogą być odegrane ponownie, bohaterom zadawane są pytania. Można też wymyślić specyficzną konwencję, jak np. reportaż, komedia, talk-show, mecz. Znakomite jest też używanie techniki zmiany konwencji w środku sceny, np. z romansu na thriller.
11. **Dramaturgizacja** – jest to odgrywanie ról zinterpretowanych na podstawie dokumentów pisanych, np.: z prasy, tekstu literackiego, tekstów użytkowych (nawet biletów do kina, ulotki, folderu), a także określonych sytuacji (np. konfliktów, awarii, niespodzianek).
12. **Dzień z życia** oraz **scena z przeszłości** – techniki mające na celu przeniesienie się w wyobraźni do sytuacji z życia codziennego lub wydarzenia z przeszłości (także historycznej). Uczniowie mogą otrzymać gotowe role i fragmenty wypowiedzi. Nauczyciel może być przewodnikiem lub narratorem, który pomaga wyobrazić sobie szczegóły sceny.

3.1 SCENARIUSZ LEKCJI Z WYKORZYSTANIEM METODY REALIA

Propozycja lekcji z wykorzystaniem sprzętu potrzebnego w kuchni: garnki, miseczki, noże itp.

Jest to pomysł na lekcję lub nawet kółko języka angielskiego. Będzie to sposób na przełamanie rutyny w nauce nazw owoców, warzyw, generalnie produktów spożywczych i nazw sprzętów jakie znajdziemy w kuchni.

Topic: „Cooking with English”

1. Cele ogólne:

- przyswajanie nowego słownictwa oraz struktur gramatycznych
- rozumienie i nabywanie płynności w posługiwaniu się językiem angielskim
- rozwijanie umiejętności kulinarnych oraz organizacyjnych

2. Cele szczegółowe:

- podniesienie kompetencji językowych uczniów,
- podniesienie motywacji do nauki języka angielskiego poprzez zaangażowanie emocjonalne dzieci,
- kształtowanie w uczniach poczucia estetyki przygotowywania ,zdrowego odżywiania i spożywania posiłków,
- umacnianie wiary we własne siły i możliwości językowe,
- ćwiczenie odpowiedniej wymowy, intonacji poznanych słów i zwrotów,
- wdrażanie do samodzielności,
- nauka współdziałania w zespole/grupie,
- kształtowanie umiejętności planowania, właściwego przygotowania i porządkowania stanowiska pracy,
- poznanie podstawowych zasad bezpieczeństwa w kuchni.

3. Metody pracy:

- działania praktyczne,
- TPR – reagowanie całym ciałem,
- metoda bezpośrednia,
- metoda komunikacyjna,
- metoda audiolingwalna,
- drama (odgrywanie scenki).

4. Formy pracy:

- indywidualna,
- w parach,

- zespołowa.

5. Materiały dydaktyczne:

- pomoce wizualne: obrazki, realne przedmioty, produkty spożywcze,
- materiały plastyczne potrzebne do wykonania kart menu oraz książki kucharskiej,
- aparat fotograficzny/ kamera video, telefon z możliwością nagrywania.

6. Planowane osiągnięcia uczniów:

- zna nowe słownictwo, wyrażenia i struktury gramatyczne,
- potrafi stworzyć przepis i przyrządzić samodzielnie wybrane potrawy,
- nabywa pewności siebie w wypowiedziach słownych,
- potrafi złożyć oraz przyjąć zamówienie w restauracji,
- zna zasady bezpieczeństwa w kuchni.

7. Ewaluacja osiągnięć:

Ewaluacja odbywać się będzie przez:

- obserwacje postępów dzieci na zajęciach oraz podczas przygotowywania przez nich potraw,
- przygotowanie scenki w restauracji,
- wykonanie książki kucharskiej.

Jeśli decydujemy się na lekcje 45 minutową to z góry mówię, że będzie to bardzo ograniczony materiał. Jeśli decydujemy się na ten sposób przyswojenia materiału związanego z jedzeniem itp. powinniśmy poświęcić na to kilka godzin. Będzie to trudne, dlatego najlepszym rozwiązaniem jest przeniesienie tego pomysłu i zorganizowanie np. Kółka kulinarnego z językiem angielskim.

Tematyka zajęć może być podzielona na kilka etapów:

- zapoznanie się z kuchnią szkolną, omówienie zasad bezpieczeństwa,
- stworzenie listy potraw do przygotowania,
- wprowadzenie słownictwa związanego ze sprzętem kuchennym,
- wprowadzenie nazw przyborów kuchennych,

- zapoznanie z nazwami smaków,
- wprowadzenie czasowników związanych z gotowaniem,
- wprowadzanie produktów spożywczych niezbędnych do przygotowania wybranych potraw,
- przygotowanie przepisów,
- przygotowanie potraw,
- wprowadzenie wyrażen potrzebnych do odegrania scenek w restauracji – składanie i przyjmowanie zamówień, przygotowanie kart menu,
- przygotowanie książki kucharskiej.

Nauczyciel, który pracuje z wykorzystaniem metod aktywizujących w sposób przemyślany i zaplanowany, czyni proces nauczania inspirującym i ciekawszym. Używanie różnych metod sprawia, że nasza praca jest przyjemniejsza i efektywniejsza. Lekcje, na których uczniowie nie muszą siedzieć sztywno w ławkach, pracować tylko z podręcznikiem, gdzie mogą wykorzystywać różne pomoce sprawiają, że lekcję są dla nich ciekawsze, a nauka przychodzi bez stresu i naturalnie. Wykorzystanie pomocy typu ubrania, sprzęt sportowy to jedno, ale znalezienie się w realnym – nierealnym świecie to druga strona medalu. Podczas lekcji możemy przenieść się z uczniami np. do Londynu za pomocą wirtualnej rzeczywistości i okularów VR. Wielu uczniów ma bardzo duży problem ze skupieniem się tylko na nauce. Ich uwaga ulega ciągłemu rozproszeniu na notyfikacje na smartfonie czy rozmowy z kolegami w ławce. Wirtualna rzeczywistość niweluje ten problem. Osoby w VR są całkowicie skupione na środowisku, w którym się znajdują, dzięki czemu szybko uczą się języka – uczeń prędko poczuje się z nim pewnie, łatwiej zapamięta zwroty i konstrukcje gramatyczne.

4. ANKIETY

W trakcie pracy nad tą publikacją stworzyłam ankiety do nauczycieli języków obcych, aby dowiedzieć się czy znają powyżej opisywane metody. Ankieta skierowana do nauczycieli języka angielskiego dzieci w wieku przedszkolnym metoda TPR.

1. Czy zna Pan/ Pani metodę Total Physical Response (TPR)? (możesz zaznaczyć jedną odpowiedź)*

Wybierz jedną odpowiedź

TAK

NIE

2. Proszę napisać na czym polega metoda TPR.

.....

3. Dla jakiej grupy wiekowej metoda TPR jest najlepsza? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- dzieci w wieku przedszkolnym
- dzieci w wieku wczesnoszkolnym
- dzieci starszych
- młodzieży
- osób dorosłych

4. Jakie środki dydaktyczne głównie używamy nauczając metodą TPR? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- obrazki
- rekwizyty

- nagrania
- inne:

5. Czy pracując metodą TPR stosujemy tylko i wyłącznie krótkie, proste polecenia, zdania bądź pytania? (możesz zaznaczyć jedną odpowiedź)

Wybierz jedną odpowiedź

- TAK
- NIE
- NIE WIEM

6. Jakim językiem głównie posługujemy się pracując metodą TPR? (możesz zaznaczyć jedną odpowiedź)

Wybierz jedną odpowiedź

- językiem obcym
- językiem polskim
- językiem polskim i obcym

7. Czy metoda TPR jest powiązana z metodą audiolingwalną, w której stosuje się między innymi wielokrotne powtórzenia oraz obrazki w celu łatwego zapamiętywania oraz utrwalania słownictwa i struktur gramatycznych? (możesz zaznaczyć jedną odpowiedź)

- tak
- nie

8. Co jest niezbędne podczas wykonywania działań metodą TPR? (uszereguj od najważniejszych do mało ważnych rzeczy najwyżej znajdują się rzeczy najważniejsze)

Zmień kolejność pozycji zgodnie ze swoimi preferencjami (1. najważniejsza, ostatnia najmniej ważna)

- ruch fizyczny

- podręcznikiem
- rekwizyty
- praca całego ciała
- nagrania

9. Co powodują działania wykonywane metodą TPR? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- eliminują stres
- pobudzają pracę mózgu
- tworzą sytuację przyjazną dla grupy – zabawową
- zwiększają efektywność grupy

10. Jakie umiejętności rozwija głównie metoda TPR? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- pisanie
- czytanie
- słuchanie
- mówienie
- rozumienie

Przeprowadzenie ankiety dało mi obraz, że nauczyciele znają tą metodę, stosują ją najczęściej w pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym, ponieważ jest to najbardziej podatna grupa na tego typu metodę.

Nauczyciele wiedzą, że ta metoda (TPR) polega przede wszystkim na prostych poleceniach przekazywanych przez nauczyciela w języku obcym, zazwyczaj w trybie rozkazującym. Na początku nauczyciel demonstruje te polecenia, żeby wspomóc ich zrozumienie. Polecenia skonstruowane są tak, żeby można było wykonać je bez użycia słów, czyli poprzez naśladowictwo. Total Physical

Response obejmuje reagowanie całym ciałem, dlatego niezbędny jest ruch fizyczny. Dzięki temu uruchomiona jest tutaj lewa półkula mózgowa, która odpowiedzialna jest za język oraz mowę. Prawa półkula mózgowa odpowiedzialna jest za ruch fizyczny. Poprzez takie działanie pobudzony zostanie cały mózg, dzięki czemu zwiększa się efektywność nauki. W tej metodzie nie używa się podręczników. Wykorzystuje się rekwizyty, które służą do tworzenia pozaklasowych sytuacji np. sklep, poczta czy plaża.

PODSUMOWANIE

Nauczanie dzieci będzie skuteczne tylko wtedy, kiedy w planowaniu i prowadzeniu zajęć uwzględnimy ich cechy rozwojowe. Nierespektowanie tych cech i działanie wbrew naturze rozwojowej dzieci, doprowadzi zarówno je, jak i nas nauczycieli, do frustracji i spowoduje, że lekcje języka będą nieskuteczne i nieatrakcyjne. Praktyczne wnioski, które wynikną, jeśli przeprowadzą Państwo analizę grupy, ich uwarunkowania, specyfikę rozwoju dzieci. Wnioski do jakich Państwo dojdą powinny zawierać:

- w związku z myśleniem konkretnym, nauka musi wiązać się z konkretnymi przedmiotami i sytuacjami bliskimi doświadczeniom dzieci; musi wiązać się z tym, co znajduje się w zasięgu wzroku dziecka;
- myślenie konkretne uniemożliwia formalną naukę gramatyki; nie warto objaśniać terminów gramatycznych; przydatne będą powtarzane przykłady sensownych, prawdziwych i znaczących dla dzieci zdań;
- krótkie odcinki koncentracji uwagi powodują, że zadania i ćwiczenia powinny być krótkie; zajęcia powinny obfitować w różnorodne bodźce podtrzymujące uwagę (obrazy, dźwięk, ruch, film);
- szybkie zapamiętywanie i szybkie zapomnianie wymagają stałego powracania do przerobionego materiału;
- zajęcia powinny opierać się na zabawie językowej i różnych formach ekspresji teatralnej, plastycznej, muzycznej oraz na fizycznej aktywności (ruch, gimnastyka);
- reakcje emocjonalne dzieci bywają silne i spontaniczne, dlatego tak samo mocno, jak entuzjazm i zainteresowanie, będą okazywały zniechęcenie, znudzenie i zmęczenie – nie traktuj takich zachowań jako objawu złego wychowania, lecz jako sygnał do zmiany aktywności (Komorowska, 2002: 32–33).

Pamiętajmy, że teksty narracyjne:

- pozwalają dzieciom odkrywać własne korzenie kulturowe;

- pozwalają dzieciom doświadczać różnych kultur;
- umożliwiają dzieciom przeżywanie emocji obcych ludzi, którzy znaleźli się w nieznanym dla dzieciom sytuacjach i miejscach;
- pokazują różne tradycje i wartości;
- odkrywają różnice i podobieństwa pomiędzy kulturami na całym świecie.

Zabawa – podstawowa forma aktywności (od zabawy „na serio” do gry z regułami) Zabawa to najważniejsza rozwojowo forma działalności dzieci w wieku przedszkolnym. Dzięki zabawie dziecko poznaje otaczający je świat. Formy zabawy zmieniają się i ewoluują Teoria w pigułce 16 w toku rozwoju dziecka, pokazując nam, jak zmienia się u dzieci sposób rozwiązywania problemów poznawczych. Co z tego wynika dla praktyki • Przede wszystkim obserwuj, w co bawią się dzieci i wykorzystuj tematykę zabaw podczas zajęć z języka angielskiego. • Przeznaczaj część czasu na zabawę z dziećmi. Podczas takiej zabawy, np. w sklep, nie skupiaj się na tym, aby dzieci wykonywały jakiejś określonej czynności czy wypowiadały określone słowa, po prostu używaj języka angielskiego do komunikacji z nimi. Taka forma aktywności na zajęciach języka angielskiego w przedszkolu jest bardziej wartościowa edukacyjnie niż kolorowanie przez dzieci obrazków przy stoliku przez połowę zajęć (to niestety częsta praktyka w przedszkolach).

Okolo trzeciego roku życia pojawia się zabawa „na serio”. To taka forma zabawy, w której dziecko naśladuje zaobserwowane zachowania innych osób. Ta imitacja ma poważny charakter. Nie ma w niej dużej swobody. Dziecko jest skoncentrowane i skupione na imitacji zachowań. Zabawa „na serio” umożliwia dzieciom trening w tych obszarach, w których nie mogą, ze względu na swój wiek, jeszcze uczestniczyć i które są możliwe wyłącznie w zastępczej formie (np. gotowanie, majsterkowanie).

BIBLIOGRAFIA Z UWZGLĘDNIENIEM NETOGRAFII

- H. Komorowska Metodyka nauczania języków obcych, Warszawa 2005, s. 29
<http://jows.pl/sites/default/files/Brzozowska.pdf> (dostęp 21.01.2022)
- W. Pomykało (red.) Encyklopedia Pedagogiczna, Warszawa 1996, s. 933 (dostęp 21.01.2022)
- J. Iluk Jak uczyć małe dzieci języków obcych, Katowice 2002, s. 65
- A.S. Reben Słownik psychologii, Warszawa 2002, s. 248
- M. Pamuła Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym, Warszawa 2004, s. 89 (dostęp 17.01.2022)
<http://www.wszpwn.com.pl/wydarzenie/jezyk-angielski-w-przedszkolu-jak-uczyc-skutecznie>
[www.bc.ore.edu.pl -i-zabawa-nadaje-sens-nauce-jezyka/](http://www.bc.ore.edu.pl/-i-zabawa-nadaje-sens-nauce-jezyka/)
(dostęp 19.01.2022)
www.juniorowo.pl/angielski-i-zabawa-ndaje-sens-nauce-jezyka
<https://englishplaybox.pl> (dostęp 17.01.2022) <https://lingroom.pl>
<https://www.etsy.com/> (dostęp 21.01.2022) <https://englishplaybox.pl>
<http://eb1.hcc.edu.tw/edu> (dostęp 20.01.2022) <https://www.etsy.com>
- [http://jows.pl/artykuly/drama-na-lekcjach-jezyka-angielskiego-z-dziecmi-i-młodzieza](http://jows.pl/artykuly/drama-na-lekcjach-jezyka-angielskiego-z-dziecmi-i-mlodzieza) (dostęp 19.01.2022) <https://eb1.hcc.tw.edu>
- <https://mobirank.pl> (dostęp 17.01.2022) [https://jows.pl/artykuly/drama-na-lekcjach-jezyka-angielskiego-z-dziecmi-i-młoszieza](https://jows.pl/artykuly/drama-na-lekcjach-jezyka-angielskiego-z-dziecmi-i-mloszieza)
- (dostęp 17.01.2022) <https://mobirank.pl>

WYKAZ ILUSTRACJI

Ilustracja 1. "Enormous elephant 1"; źródło: opracowanie własne.....	26
Ilustracja 2. Enormous elephant 2"; źródło: opracowanie własne.....	27
Ilustracja 3. "Enormous elephant 3"; źródło: opracowanie własne	27
Ilustracja 4. "Enormous elephant 4"; źródło: opracowanie własne	28
Ilustracja 5. "Enormous elephant 5"; źródło: opracowanie własne	28